

РЕЦЕНЗИЯ

от професор д-р Сава Христов Димов
Бургаски свободен университет

Център по икономически и управленски науки
Финанси и счетоводство

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Авторовата оценка е изготвена на основание:

- Заповед №476 на Ректора на Стопанска академия "Д. А. Ценов - Свищов" доц. д-р Марин Маринов, Свищов, от 27. 06. 2025 г. относно публична защита на дисертационен труд и утвърждаване на научно жури.
- Чл. 70 от Правилник за развитие на академичния състав в Стопанска академия "Д. А. Ценов" - Свищов
- Решение на факултет "Финанси", Протокол №11/11.06.2025 г.

Автор на дисертационния труд

Докторант ГОРЯН БЛАГОВЕСТОВ МИЛЕВ
D010221240

Тема на дисертационния труд

**"ТРАНСФОРМАЦИИ НА ИКОНОМИКАТА В УСЛОВИЯТА НА COVID-19 -
ФИНАНСОВА ОЦЕНКА И СЕКТОРНИ АНАЛИЗИ"**

Област на висше образование

3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление

3.8. Икономика

Докторска програма

"Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (финанси)"

Първично звено

катедра "Финанси и кредит"

Приемащо структурно звено

Факултет "Финанси"

Научен ръководител

Доцент д-р Анелия Кирилова Радулова

2. КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА

1. Получено образование:

- От 1995 до 2001 г.: икономист, бакалавър по „Финанси“, Университет за национално и световно стопанство, София, България.
- От 2019 до 2021 г.: магистър по "Финанси", Университет за национално и световно стопанство, София, България.
- От 2021 г.: докторант по "Финанси", Стопанска академия "Д. А. Ценов", Свищов, България.

2. Трудов стаж:

- Инспектор по приходите (2010-2018) в Национална агенция по приходите, София;
- Митнически служител в Агенция „Митници“, София (1997 - 2009; и от 2022 г.). Притежава добри комуникационни, организационни и дигитални умения.

3. Езикови умения:

Освен майчиния език, английски и руски език (ниво: B2, B1; и A1, A2).

3. ОБЩО ОПИСАНИЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД. ОЦЕНКА НА СТРУКТУРАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.	Оценка от 0 до 10 точки	10
---	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

Логически обоснована структура, която включва: три глави, въведение, заключение и използвана литература, както следван:

Глава първа. ТРАНСФОРМАЦИЯТА КАТО НАЧИН ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ СИСТЕМИ;

Глава втора. МЕХАНИЗМИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ТРАНСФОРМАЦИОННИТЕ ПРОЦЕСИ В ИКОНОМИКАТА.

Глава трета. МНОГОИЗМЕРНОСТ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПАНДЕМИЯТА COVID-19 ВЪРХУ ПРОЦЕСИТЕ НА ИКОНОМИЧЕСКА ТРАНСФОРМАЦИЯ.

Библиография (127 източника - монографии, web-ресурси и статии: на английски език 127, 87.4%; български и руски език 16, 12.6%) и

Обемът на дисертационния труд е 152 страници.

4. ОЦЕНЯВАНЕ СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД. АКТУАЛНОСТ И	Оценка от 0 до 10 точки	10
---	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

Съдържанието на дисертационния труд притежава определена логика на развитие. Налице е аргументирана обоснованост и значимост на изследвания научен проблем. Авторът акцентира на значението на процеса на съвременна трансформация. Очертани са актуалността на проблема, целта на дисертацията, обекта и предмета на изследване, основната изследователска теза и научните задачи пред автора. (с. 5-7 от Дисертацията). Стандартно се посочват системния подход и диалектическите принципи, като основа на използваната методология. Информационната база за осъществяване на емпирично изследване е показана адекватно. (с. 8)

5. ОЦЕНКА НА АВТОРЕФЕРАТА КЪМ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	Оценка от 0 до 10 точки	10
--	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

- Следва основното съдържание на дисертационния труд;
- Отразява в съкратен вариант изследваните проблеми, резултати и доказателства от научното изследване;
- Неговият обем е 27 стандартни страници;

Авторефератът включва: 7 раздела, съдържанието на дисертацията, плюс Насоки за бъдещи изследвания по темата; Справка за научните приноси; Списък на публикациите на докторанта; Справка за съответствие с националните изисквания и Декларация за оригиналност.

6. ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД (НАУЧНИ, НАУЧНО- ПРИЛОЖНИ)	Оценка от 0 до 10 точки	10
--	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

Научно-теоретичните и приложни приноси се конкретизират в следните направления:

1. На базата на проучен научен материал са изяснени съвременните концепции за трансформация и въздействие на индустриалните революции за периода от 1760 до Индустрия 4.0 (с. 9-51).

2. Аргументирана е авторова оценка за структурната трансформация. Направен е модел на оценка на секторната (отраслова) структурна трансформация, чрез адекватни индикатори в България за периода 2000 - 2023 г. Резултатите са илюстрирани с кръгови и стъпаловидни диаграми.

3. Показани са шоките въздействия на пандемията COVID-19 върху процесите на отраслова структурна трансформация в България. Обосновани са няколко ключови тенденции, свързани с дигиталната трансформация, производствените вериги и структурните промени на пазара на труда.

4. Емпиричният анализ на автора е съсредоточен върху сравнителния анализ за оценка нивото на дигитална готовност на България, Индекс за дигитална икономика и общество (DESI); Индекс за развитие на информационните и комуникационните технологии (IDI); DiGiX: Индекс за дигитализация и Индекс за дигитална готовност на Cisco.

5. На базата определена извадка от страни членки на Европейския съюз от Източна Европа е направен успешен сравнителен анализ за нивото на дигитална готовност на България. Получените резултати показват реалното състояние на трансформационните процеси в България.

7. ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	Оценка от 0 до 10 точки	10
---	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

Направени са 3 публикации (2 научни статии и 1 доклад) по темата на дисертационния труд:

1) Милев, Г. (2022) Трансформация на икономическите системи:

предпоставки, закономерности, концепции. Годишен алманах "Научни изследвания на докторанти", Брой XV, Книга 18, с. 235-246 (11).

2) Милев, Г. (2023) Динамика на отрасловата структурна трансформация в България. Годишен алманах "Научни изследвания на докторанти", Брой XVI, Книга 19, с. 294-304 (10).

3) Милев, Г. (2024) Шокови въздействия на пандемията върху отрасли на икономиката в България и ЕС – емпирични свидетелства. Международна научна конференция на тема „Проблеми и предизвикателства пред икономическите наука и образование през XXI век“, с. 131-140 (9).

Всичко публикувани страници: 20 (13.16% от Дисертацията)

8. ПЛАГИАТСТВО И КОПИРАНЕ	Оценка от 0 до 10 точки	5
----------------------------------	-------------------------------	----------

Оценка и коментари:

Не съм констатирал практиката "copy - paste".

Не е приложен е доклад с StrikePlagiarism.com или друг софтуерен продукт за проверка на автентичността на текстови документи, използващи база данни, откриване на съдържание, генерирано от изкуствен интелект и доклад за сходство.

9. ТЕСТВАНИ РАБОТНИ ХИПОТЕЗИ	Оценка от 0 до 10 точки	0
-------------------------------------	-------------------------------	----------

Оценка и коментари:

Работни хипотези за доказване на авторови резултати не са формулирани и доказвани.

10. ВИЗУАЛИЗАЦИЯ НА ИЗПОЛЗВАНИ ДАННИ (Таблицы, диаграми и фигури)	Оценка от 0 до 10 точки	10
--	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

В дисертацията са използвани 7 броя таблици и 19 диаграми за визуално представяне на получени резултати. Те са направени с необходимата прецизност и точност. Самостоятелно приложение към Дисертацията не е направено.

11. ВАЛИДНОСТ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕТОДИ ЗА СЪБИРАНЕ И ОБРАБОТКА НА ИНФОРМАЦИЯТА	Оценка от 0 до 10 точки	10
--	-------------------------------	-----------

Оценка и коментари:

Методологията обхваща методите на теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, анализ на динамични редове, коефициентен анализ, регресионно-корелационен анализ, верижни индекси и други. Използвани са статистико-математически индекси - норма на абсолютната стойност (NAV); Модифициран индекс на Лилиен (MLI); интегрален коефициент на структурни промени на Кирил Гатев; индекс на структурни различия на Салай и индекси на структурни различия на Рябцев..

12. МИНИМАЛНИ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН "ДОКТОР"	Оценка от 0 до 10 точки	8
--	-------------------------------	----------

Оценка и коментари:

Минимални национални изисквания са изпълнени както следва:

- **Група показатели "А"**. Показател 1 = 50 точки;
- **Показател "Г"**. Сума от показателите от 4 до 10 = 30 точки.

Публикации в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация - Web of Science и Scopus не са депозираны.

13. ПРАКТИЧЕСКА ПРИЛОЖИМОСТ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД	Оценка от 0 до 10 точки	8
--	-------------------------------	----------

Оценка и коментари: Приложимостта на резултатите от изследването се свежда до идентифициране на икономическите шокове и практически политики. с. 10 от Автореферата.

14. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Оценка и коментари:

1. Според мен трансформационните процеси и механизми преобладават над конкретните финансовите оценки. Тежестта на емпиричната част от Дисертацията е пренесена върху структурната и дигиталната трансформация, шоките въздействия, и нивото на дигитална готовност на България.
2. Заключение е кратко, по-малко от 3 страници. Направените към всяка глава изводи, имат макроикономическо, а не финансово измерение. Приложение към Дисертацията не е направено.
3. Не е допустимо в Придружителното писмо и в европейския формат на CV да присъстват грешки от формален характер – друга дисертационна тема и погрешно изписване на образователната институция “Business academy D.A. Tsenov”!?

15. ВЪПРОСИ КЪМ ДОКТОРАНТА

Въпрос 1. По какво Индустрия 5.0 се различава от предишните индустриални революции, които сте разгледали в Глава първа, с. 36-42?

Въпрос 2. Споделяте ли тезата, че дигиталното валути като дигитално евро, дигитален долар и други са продукт на дигитална трансформация на монетарната парадигма в епохата на Индустрия 5.0?

Въпрос 3. Можете ли да дадете примери за разпространение на Индустрия 5.0 във финансовия или банковия сектор?

16. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На заключителното заседание на 06 Октомври 2025 г. категорично ще гласувам с “Да” за придобиване на образователна и научна степен “доктор” по докторска програма “Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (финанси)” на докторант ГОРЯН БЛАГОВЕСТОВ МИЛЕВ. Искрено желая успешно професионално развитие.

КРАЙНА ОЦЕНКА	Висока
---------------	--------

Брой точки	91
------------	----

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ		Мах точки 110
Гранични точки за оценяване (по-голямо от:)	Скала от - до (%)	Оценка
93.5	85-100%	Много висока
66	60-84%	Висока
49.5	45-59%	Добра
38.5	35-44%	Незадоволителна

Дата	1 Септември 2025 г.
-------------	---------------------

Автор: професор д-р Сава Димов
